

Figur 1. MVA-anlæg.

Krav til foderudnyttelse ved mælkekopanlæg for break-even

Fakta

- Soens alder/vægt og patter som dies har betydning for maks. somælkproduktion
- En patte, som ikke har været brugt i ca. et døgn, laver ca. 18 pct. mindre mælk i resten af laktationen og tørrer helt ud efter ca. tre døgn. Patten kan lave mælk i næste kuld.

Mælkekopanlæg: Foderudnyttelsen på mælkekeerstætningen skal være god, og pattegrisedødeligheden sænkes med ca. et procentpoint for at opnå samme resultat som uden.

Af Michael Groes Christiansen

Fravænningsvægten har været faldende i Danmark og er i perioden 2007 til 2016 faldet med cirka 0,7 kg/gris. Årsagen skyldes flere grise ved soen samt lavere fødselsvægt. Med de nye aminosyreprofiler og normer for fødeprotein kan der hentes 0,2 til 0,3 kg højere fravænningsvægt pr. gris, så noget har forskningen været med til at hente ind.

Et sted, hvor der kan hentes en højere fravænningsvægt, er ved øget fokus på supplerende fodring af pattegrise i farestalden. Højt foderoptag her kræver, at foderet gives opblødt eller som en mælkekeerstætning (ME). Foderet skal være af høj kvalitet, ligne somælk og til pattegrise helst være af animalsk oprindelse. I øjeblikket kan en god mælkekeerstætning med en høj procentandel laktose købes til cirka 7 kr./FE. En so kan lave en FE til pattegrise til under det halve,

men problemet er, at den ikke laver nok til at udnyttet grisens vækstpotentiale. Grisens fordøjelsessystem udvikles med alderen, så billigere og billigere foderemner kan tages i brug i takt med grisens alder. Derfor ses der meget dyre blandinger pr. FE til de fravænnede grise fra 6 til 10 kr./FE, mens en 7 til 9 kg's blanding kan købes for cirka 3,00 kr./FE.

En fravænnede gris på mellem 7 til 9 kg bruger cirka 1,6 FE/kg tilvækst. Dette er inkl. basalmetabolisme. Hvis supplerende foderindtag gives i farestalden, og basalmetabolisme således er dækket ind via somælk, kunne der teoretisk forventes cirka 1,1 FE/kg marginal tilvækst på sup-

Scenarie	1	2	3	4	5	6
Pattegrisedødelighed, %	10	10	10	10	9	9
Mælkekeerstætning (ME), FE pr. fravænnede	0	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
FEsv/kg tilvækst på ME-foder		2,00	1,65	1,25	1,25	1,25
Fravænningsvægt på somælk, kg	6,68	6,68	6,68	6,68	6,66	6,66
Fravænningsvægt på ME, kg	0,00	0,38	0,46	0,61	0,61	0,61
Fravænningsvægt, kg i alt	6,68	7,06	7,14	7,29	7,27	7,27
Foderdage i smågrisestald	47,7	46,3	46,1	45,5	45,6	47,7
Salgs vægt, kg	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	31,50
Solgte enheder ud af smågrise stald/årso	36,5	36,5	36,5	36,5	36,9	36,9
Resultat i kr. pr. solgt smågris	26,9	22,6	23,2	24,5	26,4	28,3
Resultat i kr. pr. årso	981	825	848	894	975	1.042

Tabel 1. Scenarie input og resultat pr. solgt enhed.

plerende energiindtag. Dette er forudsat nul foderspild og, at pattegrisen rent faktisk kan fordøje og afleje det optagne foder. Foderudnyttelsen på et givent foder i farestalden er desværre et relativt ubeskrivet forskningsområde i Danmark. Derfor er der lavet forskellige scenarier med varierende foderudnyttelse fra 1,25 til 2 FE ME/kg tilvækst på mælkekeerstætning, men hvor alle grise optager 0,8 FE mælkekeerstætning. Dette påvirker fravænningsvægten, som det fremgår af tabel 1. Alle scenarier er med kuludjævning til 14, og scenarie 1 er uden mælkekeerstætning. I scenarie 2 til 4 forbedres foderudnyttelsen af mælkekeerstætningen, hvilket øger fravænningsvægten gradvist. I scenarie 5 og 6 er der god foderudnyttelse af mælkekeerstætningen, og pattegrisedødeligheden sænkes fra 10 til 9 procent. I scenarie 6 er der samme antal smågrise-foderdage til rådighed som i scenarie 1 uden ME. Dette bruges til at øge salgsvægten til 31,5 kg.

Bedre økonomi kan lade sig gøre

Det fremgår af scenarierne 1-4, at der er bedst økonomi i at undlade at bruge ME. Men hvis foderudnyttelsen er god, og pattegrisedødeligheden sænkes med et procentpoint som i scenarie 5, er

man tæt på at have samme resultat som uden ME. Hvis alt flasker sig, og antal foderdage til rådighed i klimastalden er det samme som i scenarie 1, kan salgsvægten øges til 31,5 kg, mod 30 kg i de andre scenarier. I scenarie 6 er økonomien bedre end i scenarie 1. Resultat pr. solgt enhed er øget med 1,40 kr./smågris, og der sælges cirka 0,4 flere/årso, og der kan tjenes cirka 61 kr./årso mere ved at indkøbe et mælkekopanlæg.

Af scenarierne fremgår det, at der skal noget til, før der er break-even med mælkekopanlæg i forhold til uden mælkekopanlæg. Det er dog realistisk med et top-tunet mælkekopanlæg, en god mælkekeerstætning og ved konvertering af højere fravænningsvægt til højere salgsvægt på smågrise at opnå et bedre resultat med mælkekeerstætning end uden.

Det billigste og bedste foder til pattegrise laves dog af soen selv. Derfor sluttet denne artikel af med den viden, som Seges Svineproduktion har med hensyn til at maksimere soens mælkeydelse.

Råd, som øger mælkeydelsen generelt

► 14 grise ved soen i stedet for 12 giver cirka en liter somælk mere om dagen. Det koster cirka et halvt kg i fravænningsvægt/gris

3 Gode råd

- Somælk er klart den bedste og billigste foderenhed til unge pattegrise. Somælken beskytter pattegrisens tarm helt frem til fravænnning.
- Der kan investeres i mælkekopanlæg eller minivædfoderanlæg, hvis fravænningsvægten eller fravænnede pr. fravænnning skal øges i besætningen uden flere farestier, men det er ikke billigt.
- Ved mælkekopanlæg er det vigtigt, at alle pattegrise er lige store ved kuludjævning, så de har lige stor chance for at vinde en patte i de cirka 24 gange i døgnnet, soen lægger mælk ned i cirka 10 sekunder/gang.

ved samme antal dage, men kuldtilvæksten er øget med cirka 4,3 kg. Pas dog på pattegrisedødeligheden

► En liter somælk mere om dagen kræver cirka en halv FE i ekstra sofoder, eller cirka 13 ekstra FE/kuld

► Færre ammesøer giver mulighed for højere fravænningsalder, og hver ekstra dag giver 0,2 til 0,3 kg øget fravænningsvægt/gris

► Større polte ved løbning og lidt større søer (plus 20 kg pr. læg op til fjerde kuld) kan muligvis hæve mælkeydelsen, så fravænningsvægten stiger med 0,3 til 0,5 kg pr. gris, men dette er fortsat på hypotese-stadiet (se figur 2)

► Brug ældre søer (tredje og fjerde læg), med høj mælkeydelse, som ammesøer. Dette hæver den gennemsnitlige fravænningsvægt med cirka 0,1 kg/gris i forhold til at bruge førstelægsøer til den lange diegivning

► Soens gennemsnitlige mælkeydelse/dag topper cirka dag 30 og falder ikke ret meget herefter. Hvis besætningen ligger lavere i gennemsnitlig diegivningstid pr. so, tabes der marginal mælkeproduktion. Dette sker, selv om soens mælkeydelse cirka topper mellem dag 17 og 19

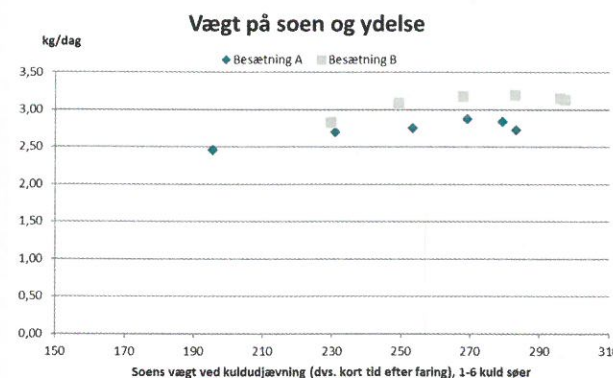
► 1 kg højere fravænningsvægt betyder cirka 2,5 til 3 kg højere salgsvægt ud af klimastalden med samme antal foderdage.

Blå Bog

Michael Groes Christiansen

• mgc@seges.dk, mobil 5135 9333, Seges-erhvervsøkonomi. Cand.agro. og HD i økonomi og regnskabsstyring

Figur 2. Kuldtilvækst pr. dag op af y-aksen for besætning A og B. Søernes vægt steg i begge besætninger med øget kuldnummer. Hver ny prik ud af x-aksen symboliserer også et nyt gennem lægnummer. Data fra afprøvning nr. 1308.